

Avfallshanteringens investeringsstrategi

Styrelsen 14.10.2022 § 135

Föredragande
Beredare

Verkställande direktör Tommi Fred
Avfallshanteringens sektorchef Petri Kouvo, tfn 09 1561 2280

Bakgrund

Enligt 8 § i HRM:s förvaltningsstadga bereder styrelsen samkommunens investeringsstrategi och -program för samkommunsstämman. HRM:s investeringar genomförs utifrån HRM:s grundläggande avtal.

HRM:s styrelse behandlade 29.4.2022 den preliminära investeringsstrategin för avfallshantering och beslutade att begära att medlemsstäderna avger utlåtanden om den i samband med verksamhets- och ekonomiplanen 2023–2025. Utlåtandena antecknades för kännedom i styrelsen 23.9.2022. Avfallshanteringens investeringsstrategi fick positiv respons från städerna. Det har inte funnits ett behov av att redigera den presenterade strategin utifrån utlåtandena eller de ändringar i verksamhetsmiljön som skett under sommaren och hösten.

Avfallshanteringens investeringsstrategi motsvarar kraven i EU:s avfallsrättsakter och den nationella avfallslagstiftningen. Den nationella avfallslagstiftningen reformerades på ett omfattande sätt under 2021. Reformens centrala mål är att effektivisera iakttagandet av avfallens prioriteringsordning och öka den resurseffektiva användningen och återvinningen av material. I enlighet med förordningen om avfall är målet att 55 procent av kommunalt avfall återvinns år 2025, 60 procent år 2030 och 65 procent år 2035. Även målen gällande återvinning av bioavfall, plast-, glas-, metall-, trä- och pappersavfall och kartongförpackningar har justerats upp tydligt jämfört med dagens läge.

Dessutom strävar man med avfallshanteringens investeringsstrategi efter att svara på målen i den nationella avfallsplanen som statsrådet godkände 24.3.2022. I avfallsplanen beskrivs hurdan kretsloppssamhället bör vara år 2030 och vad statsförvaltningen och de övriga aktörerna bör göra för att detta ska uppnås. Av de över 100 åtgärder som hör till planen är största delen sådana som binder statsförvaltningen, men dessutom behöver man åtgärder inom hela produktions-, konsumtions- och avfallshanteringskedjan som vidtas av alla, från medborgare till företag, för att målen ska uppnås. Visionen fram till 2030 för den nationella avfallsplanen som fokuserar på återvinning och cirkulär ekonomi är följande:

1. Materialeffektiv produktion och konsumtion sparar på naturresurser och tyglar klimatförändringen.
2. Mängden avfall har minskat från vad den är i dag. Återanvändning och återvinning har lyfts till en ny nivå.
3. Avfallshantering av hög kvalitet är en del av hållbar cirkulär ekonomi.
4. Återvinningsmarknaden fungerar bra. Återanvändning och återvinning leder till nya arbetsplatser.
5. Värdefullt råmaterial tillvaratas från återvinningsmaterial även då det förekommer i låga halter.
6. Materialkretslopp orsakar inga olägenheter och allt färre farliga ämnen används i produktionen.
7. Samarbetet mellan aktörer inom branschen främjar materialkretslopp av hög kvalitet.
8. Pålitlig och omfattande information stöder cirkulär ekonomi. Informationen är digitalt tillgänglig.

9. Försöksverksamhet och undersökningar av hög kvalitet har genomförts inom avfallsbranschen och avfallskompetensen är på en hög nivå.
10. Lagstiftningen stöder den cirkulära ekonomins innovationer och verksamhetsförutsättningar.

De temaspecifika målen i den nationella avfallsplanen gäller kommunalt avfall, förpackningsavfall, minskningen av engångsvaror av plast, biologiskt nedbrytbart avfall, el- och elektronikavfall och byggavfall.

Målet med avfallshanteringens investeringsstrategi är att möjliggöra så effektiv insamling, behandling och användning av avfall som möjligt och samtidigt minska verksamhetens miljökonsekvenser. Vid platser där avfall behandlas och utnyttjas betyder detta investeringar som miljötillståndet förutsätter och åtgärder förknippade med utveckling av verksamheten och förbättring av servicen. Investeringsstrategin syftar på att öka cirkulär ekonomi och kolneutralitet. Investeringsstrategin beaktar centralt även säkerställandet av en hållbar ekonomi och underhållssäkerhet med hjälp av investeringar som ökar material- och energieffektiviteten. Avfallshanteringens investeringar genomförs i enlighet med lagstiftningen, de nationella riktlinjerna och målen i HRM:s strategiutkast 2030.

Strategiska mål ställdes för avfallshanteringens investeringar utifrån tyngdpunkterna i HRM:s strategiutkast 2030 och förändringskrafterna som driver dem. Investeringar presenteras med grund i dessa mål för genomförande inom de ramar som ekonomin tillåter. Ur dessa strategiska mål har härletts en vision för 2030 som närmare beskriver de målsättningar som kräver särskilt beaktande i beredningen av investeringarna.

Vad gäller HRM:s strategiutkast 2030 har följande valts ut som de mest centrala strategiska målen för avfallshanteringens investeringsstrategi:

- Kolneutral huvudstadsregion
- I centrum för den cirkulära ekonomin
- Attraktiv och hållkraftig arbetsgivare
- Effektiv och ekonomisk verksamhet
- Balanserad ekonomi
- Ansvarsfulla tjänster som utvecklas
- Verksamhet med omsorg om närmiljön

Visionen för avfallshanteringens investeringsstrategi för 2030 blev följande:

- Diffusa utsläpp från avstjälningsplatser har minskat.
- Avfallshanteringen har en stark roll som möjliggörare av miljöanpassad verksamhet.
- Kolbindning och tillvaratagande av värdefulla ämnen har beaktats i processerna.
- Mängden blandavfall som kommunerna ansvarar för har minskat.
- Återvinningsgraden av centrala avfallsfraktioner har stigit.
- En modern och säker arbetsmiljö har säkerställts med investeringar.
- Produkternas livscykel och miljöpåverkan beaktas i genomförandet av investeringarna. Dessutom genomförs investeringarna på ett hållbart och energieffektivt sätt.
- Vi upprätthåller förmögenhetens värde med saneringsinvesteringar.
- Vi finansierar investeringarna med internt tillförda medel.
- Vi svarar på städernas tillväxt och de föränderliga behoven inom efterfrågan på tjänster och behåller samtidigt vår servicenivå på minst samma nivå som den är i dag.

Åtgärderna i avfallshanteringens investeringsstrategi och dess ekonomiska effekter beskrivs närmare i avfallshanteringens investeringsprogram och dess ekonomimodell 2023–2032.

Beslutsförslag (TF)	Styrelsen beslutar att vidare presentera till samkommunsstämman avfallshanteringens investeringsstrategi 2030 för godkännande.
---------------------	--

Beslut	Styrelsen fattade beslut enligt förslaget.
--------	--

Samkommunen 18.11.2022 § 14
398/06.060.600.6007/2022

Beslutsförslag	Samkommunsstämman beslutar att godkänna avfallshanteringens investeringsstrategi 2030.
----------------	--

Beslut	Samkommunstämman fattade beslut enligt förslaget.
--------	---

Bilagor	- Avfallshanteringens investeringsstrategi 2030
---------	---